

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Leiden-Twente

Jonge, K. de

Citation

Jonge, K. de. (1989). Leiden-Twente. *Bestuurskundige Berichten*, 4(5), 4-5. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233261>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233261>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

LEIDEN-TWENTE

In 1979 startte de studie bestuurskunde in Twente. Vijf jaar later werd ook in Leiden en Rotterdam een volwaardige studie bestuurskunde opgezet, maar die kreeg een andere formule dan de Twentse opleiding. Deze verschillen staan centraal in dit artikel, dat werd gemaakt naar aanleiding van een interview met prof. dr. F.A. van Vught. Hij was tot 1 juli 1989 werkzaam aan beide universiteiten. Nu alleen nog in Twente.

KARIN DE JONGE

Frans van Vught, 39 jaar, heeft Planologie gestudeerd in Utrecht. Daarna heeft hij aan het Massachusetts Institute of Technology (MIT) in Boston/Cambridge gestudeerd, aan de UCLA (Californië) en aan de University of Colorado. Na zijn Amerikaanse tijd werkte hij enkele jaren in Utrecht, waarna hij in Twente werd aangesteld als hoofdwetenschapper voor het vak M en T. In Twente is hij in 1982 als eerste bestuurskundige gepromoveerd. Zijn onderzoek betrof experimentele beleidsplanning. In 1984 werd hij benoemd tot bijzonder hoogleraar in de toekomstkunde in Leiden en hij doceerde het vak daar een dag per week. In 1985 werd hij hoogleraar in Twente. Vanaf die tijd begon hij zich ook bezig te houden met het CSJOB (Centrum voor Studies Hoger Onderwijs Beleid), waar hij al snel directeur van werd. Op dit moment geeft hij niet veel colleges, hoewel hij formeel wel verantwoordelijk is voor bepaalde delen van het onderwijs. Alleen binnen de planningsvariant kan men het vak strategische planning voor non-profit organisaties van hem volgen.

THEORIE EN ONDERZOEK

De staf in Twente bestaat uit 125 medewerkers, waarbinnen verschillende opvattingen zijn ten aanzien van de wetenschaps-ideologie. Van Vught is van mening dat het eerst noodzakelijk is een duidelijk begrippenkader te formuleren en daarna pas onderzoek te doen. Hij noemt zichzelf een Popperiaan, maar benadrukt dat deze opvatting zeker niet bij de meerderheid van de vakgroep leeft. Toch is Leiden iets pragmatischer en zal in plaats van deductief, nomologisch meer beschrijvend en explorerend te werk gaan.

Een stapje verder, prescriptie, moet met alle voorzichtigheid betracht worden. Prescriptie veronderstelt een theorie, die nog niet is weerlegd. Als de aanwijzingen te simpel zijn en verkeerd gaan werken, wordt er met beschuldigende hand naar de studie gewezen. Bij Planning speelt dit probleem al lang en probeert men het risico tegen te gaan door het waarde-relativisme (Brecht), het aangeven van condities die aanwezig moeten zijn voor implementatie en

het schrijven van scenario's.

HET GROOTSTE VERSCHIL

Het verschil dat in alles doorwerkt is dat bestuurskunde in Leiden als een vak wordt gegeven, terwijl in Twente de vier basisdisciplines gescheiden worden gedoceerd. De integratie moet in de hoofden van de studenten tot stand komen. Het kan in de eerste jaren een verbrokkelde indruk geven, maar daarna begint de student wel enige samenhang te zien.

Volgens Van Vught bestaat het vak bestuurskunde in Leiden vooral uit politicologie. In Leiden vindt men dat bestuurskunde meer is dan de optelsom van de vier disciplines, terwijl men in Twente vindt dat je niet door een bril kunt kijken die er niet is.

DE VAKKEN

In Twente wordt wiskunde de eerste twee jaar elk trimester gegeven. Daarnaast spelen ook informatica en statistiek een grote rol. Er ligt dus veel nadruk op deze vakken, omdat hierdoor logisch, deductief redeneren wordt aangeleerd. Ook bij rechten-vakken moet de student zich al de eerste jaren juridische instrumenten eigen maken. Dit wordt geoefend met het oplossen van casussen. Economie is mathematischer, harder dan in Leiden. Bestuurskundigen moeten geen "notazwangers" worden maar moeten kunnen communiceren met specialisten van de vier disciplines en een goede analyse kunnen maken. Van Vught heeft de indruk dat de opleiding zwaarder en technischer is dan in Leiden. Hij vindt niet dat de opleiding in Twente technocratisch is. Het begrip wordt door hem omschreven als het belangrijk vinden van instrumentele rationaliteit en op basis van trucs in prescriptieve zin veranderingen willen doorvoeren, zonder naar de politiek te kijken; een ingenieursmentaliteit. Juist voor de prescriptie bestaat er huiver. Techniek als hulpmiddel is wel toe te juichen. De achtergronden van de universiteiten spelen zeker een rol; Universiteit Twente was voorheen Technische Hogeschool en het westen is een langere traditie van sociale wetenschappen. Maar die kennis is volgens Van Vught naar Twente gehaald in de vorm van personen die elders hun kennis hadden opgedaan.

AFSTUDEREN

In Twente is mede door het langere bestaan van Bestuurskunde en de grotere staf een breder veld van afstudeermogelijkheden:

Interfacultaire Vakgroep Bestuurskunde
Department of Public Administration

Universiteit Twente
universiteit voor technische en
maatschappijwetenschappen

1. beleidsevaluatie en ontwerp
2. planning
3. organisatie en management
4. overheidszorg
5. internationale betrekkingen
6. lokaal bestuur
7. bestuurlijke informatisering
8. bestuurskundig onderzoek
9. bestuurskundige theorie
10. civieltechnische bestuurskunde.

De studenten kunnen winkelen binnen het aanbod. Voor sommigen is dat moeilijk; ze willen een "kant en klaar gekookt potje", maar Van Vught juicht verder differentiering en specialisering toe. In Leiden is dit minder het geval. Twente is niet beter, maar Leiden moet nog volwassen worden.

De stage en het afstuderen zijn in Twente twee verschillende dingen. In Leiden wordt dit samengenomen en vormt het stageverslag tevens de afstudeerscriptie. In Twente zit de stage eerder in het programma; tijdens het derde jaar. Het is vooral bedoeld als leerervaring, het product telt niet zo zwaar. De stage kan ook helpen een bepaalde specialisatie te kiezen. Het afstuderen gebeurt ook vaak buiten de universiteit. De afstudeeropdracht is fundamenteeler, er zit ook een onderzoekscomponent in. Vaak is deze opdracht een opstapje naar een toekomstige baan. Voor de stage staat ongeveer vier maanden, voor het afstuderen zes.

SAMENWERKING

Concurrentie is gezond als het gaat om zo goed mogelijk willen presteren. Wetenschappelijke discussie is normaal. Maar tussen de twee universiteiten zijn teveel extremen gekweekt; het bedreigende, ouderwetse, technocratische Twente tegenover Leiden-Rotterdam dat soft en ongrijpbaar is en machtsspelletjes speelt met het openbaar bestuur. Het zijn twee grote opleidingen en persoonlijke kwesties hebben de verschillen vergroot. Er bestaat nu nog te weinig overleg, er is meer positieve geneigtheid nodig. Hoogleraren zouden meer met elkaar moeten praten en afspraken moeten maken.

DE TOEKOMST

Vooralsnog gaat het goed met de afgestudeerde bestuurskundigen. In Twente zijn per 1/10/89 516 afgestudeerden. Een overzicht van hun werkring is hieronder weergegeven:

Ministeries	17,1%
Provincies	2,9%
Gemeenten	10,3%
Onderwijs/oz	12,0%
Overig ovh	4,1%
Non profit inst.	5,2%
Bedrijfsleven	27,9%
Mil. dienst	8,5%
Diversen	4,3%
Werkzoekend	7,7% (waarvan 2,5% langdurig)

Vooraf juristen en sociologen worden door bestuurskundigen uit de markt gedrukt. Maar dat kan omslaan, misschien worden bestuurskundigen over een aantal jaren door economen weggeconcurrerd. Grote studentenaantallen ziet Van Vught liever niet. Hij denkt dat de instroom wel zal stabiliseren. Een te brede opleiding is in zijn ogen niet goed, er moeten voldoende specialisatiemogelijkheden zijn.

Per 1 januari 1990 start een post-doctorale opleiding in Twente. De keuze bestaat uit korte cursussen van één of enkele dagen, modulen van negen dagen en het tweejarig programma Publiek Management van één dag per week. In Leiden-Rotterdam zal ook een post-doctorale opleiding verzorgd worden in samenwerking met de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur. De opleiding duurt twee jaar (part-time) en bestaat uit onderwijs in modulen, vaardigheidstrainingen en een buitenlands verblijf. De strikt gescheiden aanpak getuigt van verschillende opvattingen en culturen bij de twee universiteiten.